

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling
Bacheloropleiding
HBO-Rechten
voltijd/deeltijd

Hogeschool NTI

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

Bacheloropleiding
HBO-Rechten
voltijd/deeltijd

Hogeschool NTI

CROHO nr. 39205

Hobéon Certificering

Datum

9 augustus 2017

Auditpanel

W.L.M. Blomen

mr. dr. H.J.L.M. van de Luytgaarden

prof. dr. R.C.H. van Otterlo

N. van Wetten

Secretaris

I.M. Gies Broesterhuizen

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	35
6.	AANBEVELINGEN	37
BIJLAGE I	Scoretabel	39
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	41
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	43
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	45

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Stichting Hogeschool NTI
status instelling	Rechtspersoon voor hoger onderwijs
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	B HBO-Rechten
registratienummer croho	39205
domein/sector croho	Economie
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Laws
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
onderwijsvormen	Onlineonderwijs met beperkte contactmomenten
locatie	Leiden
varianten	Voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	18 mei 2017
Contactpersoon opleiding	Mevrouw mr. M. Pieters, directeur Accreditatie en Kwaliteit Hoger Onderwijs MPieters@NCOI.nl

Basisgegevens **bacheloropleiding HBO-Rechten**, voltijd en deeltijd¹

bron: Kritische Reflectie Aanvraag OU HBO Bachelor Rechten, Hogeschool NTI
peildatum: begin 2017

instroom (aantal)	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
▪ voltijd*	-	-	-	-	115
▪ deeltijd	139	217	277	265	96
uitval (percentage)					
uit het eerste jaar ²	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
▪ voltijd	-	-	-	-	74
▪ deeltijd	40	50	43	58	33
uit de hoofdfase ³			2012/13	2013/14	2014/15
▪ voltijd			-	-	-
▪ deeltijd			34	34	24
aantal getuigschriften (aantal) ⁴			2013/14	2014/15	2015/16
▪ voltijd			-	-	-
▪ deeltijd			11	6	7
docenten (aantal + fte)**		aantal		Fte	
▪ voltijd		33		Freelancers	
▪ deeltijd					
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵		Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd		9	88	6	
▪ deeltijd					
docent–student ratio ⁶					
▪ voltijd		25 studenten per docent			
▪ deeltijd					
contacturen (aantal) ⁷		1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd		247	228	228	80
▪ deeltijd		103	92	68	68

* In 2015/2016 is de mogelijkheid voor inschrijving als voltijdstudent heropend.

** Het aantal FTE is voor NTI niet van toepassing. NTI zet freelance professionals in, waarbij geen sprake is van een arbeidsmarktovereenkomst (zie Standaard 6 – Personeel).

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordelingen 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, voor de laatste vijf cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aantal bachelorstudenten dat zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijft (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per jaar aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding HBO-Rechten biedt Hogeschool NTI aan in een deeltijd- en een voltijdvariant. Zij leidt studenten op tot startbekwame juridisch professionals die gekwalificeerd zijn om juridische vraagstukken, processen en diensten te analyseren, daarover op communicatief vaardige wijze te adviseren en belangen te behartigen, zowel online als offline.

Onderwerp 1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties heeft de opleiding HBO-Rechten voor wat betreft de inhoud, het niveau en de oriëntatie geconcretiseerd. Zij hanteert voor zowel de deeltijd als de voltijd de zeven eindkwalificaties en de landelijke Body of Knowledge and Skills van het *Landelijk Beroeps- en Opleidingsprofiel HBO Rechten* uit 2012. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Bachelor of Laws'.

NTI heeft onlangs twee inhoudelijke accenten, te weten *Digitalisering* en *Communicatie*, aangebracht binnen de opleiding HBO-Rechten. De opleiding onderscheidt zich van andere aanbieders voornamelijk met name door de vormgeving van het onderwijs op afstand.

NTI heeft heldere doelstellingen rond praktijkgericht onderzoek en internationalisering. Het onderhoud en de validatie van de eindkwalificaties vindt plaats in overleg met de werkveldcommissie.

Het auditpanel komt voor standaard 1 'Beoogde eindkwalificaties' voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'. Het profileringsthema *Digitalisering* verdient een nadere uitwerking en nog een kenmerkende plaats in de eindkwalificaties van de opleiding. In tegenstelling tot het thema *Communicatie* dat standaard deel uitmaakt van de eindkwalificaties van opleidingen HBO-Rechten in Nederland, ziet het auditpanel kansen voor de opleiding om zich op het thema *Digitalisering* te onderscheiden van verwante opleidingen in Nederland.

Onderwerp 2. Programma

Het programma van de opleiding HBO-Rechten dat voor de deeltijd en voltijd gelijk is, is actueel en biedt de studenten een brede basis. Sterke punten zijn de praktijkgerichtheid van het programma en het flexibel kunnen volgen daarvan. Praktijkgericht onderzoek is in de vorm van een onderzoekslijn in het programma opgenomen. Het programma kent een bij de doelstelling passende beperkte internationale oriëntatie.

Hogeschool NTI biedt onderwijs aan in de vorm van *blended learning*. Studenten vullen naar hun wensen zelfstudie in een online leeromgeving aan met on- en offline contactmomenten. Afhankelijk van de onderwijsvariant verschuift het accent tussen het online leren, het volgen van bijeenkomsten/colleges en het toepassen in de (beroeps)context. Het nieuwe *Opleidingsconcept 2.0* draagt in positieve zin bij aan de studeerbaarheid van het programma evenals de begeleiding van de studenten. De opleiding HBO-Rechten treft zinvolle maatregelen om de uitval van met name de voltijd, maar ook de deeltijdstudenten te verlagen.

Voor de standaarden 2 'Oriëntatie programma' (deeltijd) en 4 'Vormgeving programma' (beide varianten) komt het auditpanel door het beroepsgerichte karakter van het programma en een bij het type student passende onderwijsconcept tot het oordeel 'goed'. Voor de standaarden 2 'Oriëntatie programma' (voltijd), 3 'Inhoud programma' en 5 'Instroomeisen' komt het auditpanel voor beide varianten uit op het oordeel 'voldoende'. De opleiding kan volgens het auditpanel de internationale oriëntatie in het programma nog verder verstevigen.

Onderwerp 3. Personeel

De opleiding HBO-Rechten beschikt over zes kerndocenten, waarvan één hoofddocent. Samen met de opleidingscoördinator zijn zij in staat om (de inhoud van) het programma effectief te managen. 88% van de docenten beschikt over het masterniveau en 6% daarvan is ook gepromoveerd. NTI zet docenten afhankelijk van hun ervaring in. Alle docenten die betrokken zijn bij de opleiding HBO-Rechten, beschikken over een relevante praktijkervaring.

Docenten zijn verantwoordelijk voor het bijhouden van hun vakinhoudelijke expertise. Voor de onderwijskundige kant biedt NTI trainingen aan.

Het auditpanel komt bij standaard 6 'Personeel' voor beide varianten tot het oordeel 'goed'. Het is vooral positief over de inhoudelijke expertise en de ruime praktijkervaring van de docenten, zowel individueel als van het kernteam. Bovendien heeft het waardering voor hun betrokkenheid bij de studenten.

Onderwerp 4. Voorzieningen

NTI maakt gebruik van goed bereikbare, moderne en ruim voldoende geoutilleerde onderwijslocaties. De voorzieningen in de nieuwe onderwijsleeromgeving *a New Spring* die reeds bij de opleiding HBO-Rechten is geïmplementeerd, vindt het auditpanel zeer geschikt om het eigen NTI-onderwijsconcept optimaal te faciliteren en studenten maximale flexibiliteit aan te bieden.

Indien studenten daar behoefte aan hebben, kunnen zij via mentoren en docenten om ondersteuning vragen tijdens hun studie. Studenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun studievoortgang zoals dat ook van (jong)volwassen studenten verwacht mag worden.

Bij standaard 7 'Voorzieningen' komt het auditpanel voor beide varianten vanwege de moderne digitale onderwijsleeromgeving tot het oordeel 'goed'. Bij standaard 8 'Studiebegeleiding' komt het auditpanel uit op het oordeel 'voldoende', omdat een meer proactieve vorm van studiebegeleiding in beide varianten volgens de studenten wenselijk is.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

NTI heeft hogeschoolbreed een eigen kwaliteitszorgstelsel ontworpen. De PDCA-cyclus heeft hierin een belangrijke plaats. De uitkomsten van de evaluaties vormen ook bij de opleiding HBO-Rechten de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de geconstateerde aandachtspunten. Het auditpanel komt voor standaard 9 'Periodiek evalueren' voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'.

Onderwerp 6. Toetsing

De uitgangspunten en de opzet van het toetssysteem heeft NTI voor al haar opleidingen vastgelegd in het *Toetsbeleid*. Het ontwikkelen van examens en de beoordeling ervan zijn strikt gescheiden. De gekozen tentamenvormen van de opleiding HBO-Rechten zijn vooral schriftelijk van aard. De mechanismen die NTI inzet zorgen voor de kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen. Het niveau van toetsen is toereikend. De examen- en de onlangs ingestelde toetscommissie geven in toenemende mate invulling aan haar kwaliteitsborgende rol.

Voor standaard 10 'Toetsing' komt het auditpanel tot het oordeel 'voldoende'. Een belangrijk aandachtspunt is het aanbrengen van een grotere variatie in de toetsvormen en het gebruik van toetsvormen die (de ontwikkeling van de student ten aanzien van) de juridische praktijkvaardigheden (waaronder de mondelinge communicatieve vaardigheden) in beeld brengen.

Onderwerp 7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Alle eindwerken die het auditpanel van de deeltijd- en van de voltijdvariant bekeek, weerspiegelen het juiste niveau. Het auditpanel heeft vooral waardering voor de praktijkgerichtheid van de eindwerken. Het verschil dat het auditpanel constateerde qua cijfers/beoordeling van de eindwerken, weerspiegelde de bevindingen van de opleiding.

Voor Standaard 11 'Gerealiseerde eindkwalificaties' komt het auditpanel tot het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie:

Het auditpanel trof een brede, gedegen opleiding HBO-Rechten. De inhoud en vormgeving van het programma sluiten goed aan bij de behoeften en bij het type studenten in de voltijd- en in de deeltijdvariant. Het meest onder de indruk is het auditpanel van de moderne digitale leeromgeving. De opleiding voldoet, zo concludeert het auditpanel, aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal punten bovenuit. Het auditpanel adviseert de NVAO de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

Het doorontwikkelen van het gekozen profiel op het thema *Digitalisering* en het hanteren van toetsvormen die de ontwikkeling van de juridische praktijkvaardigheden van de studenten in beeld brengen, zijn met name verbeterpunten die een plaats verdienen op de verbeteragenda van de opleiding HBO-Rechten.

Den Haag, 9 augustus 2017

W.L.M. Blomen,
voorzitter

I.M. Gies Broesterhuizen,
secretaris

3. INLEIDING

Het voorliggende beoordelingsrapport is de resultante van een zogeheten 'Uitgebreide Opleidingsbeoordeling' van de bacheloropleiding HBO-Rechten van Hogeschool NTI (NTI), die op 18 mei 2017 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

Vanaf 1 januari 2015 worden opleidingen in het hoger onderwijs met een vergelijkbare onderwijshoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode gevisiteerd. De clustergewijze beoordeling - ook wel *clustervisitatie genoemd* - heeft als doel de scherpste en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleiding van NTI valt samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in de visitatiegroep *HBO-Rechten 4*. Deze opleidingen moeten allemaal in de periode voor 1 november 2017 gevisiteerd worden. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)⁸ gebruikt.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleiding op elf NVAO-kwaliteitsstandaarden, gegroepeerd naar 'beoogde eindkwalificaties', 'programma', 'personeel', 'voorzieningen', 'kwaliteitszorg', 'toetsing' en 'gerealiseerde eindkwalificaties'.

Positionering van de opleiding binnen de onderwijsinstelling

Hogeschool NTI (NTI) is een deeltijdopleider die studenten maximale flexibiliteit wil geven in het doorlopen van hun opleiding. Zij biedt vijftien geaccrediteerde bacheloropleidingen, vier Associate degree-programma's en één geaccrediteerde masteropleiding aan voor ruim 4.500 studenten. Eén van de opleidingen betreft de opleiding HBO-Rechten.

Karakteristiek van de opleiding

NTI verzorgt de opleiding HBO-Rechten in een deeltijd- en een voltijdvariant. Zij leidt studenten op tot startbekwame juridisch professionals die gekwalificeerd zijn om (internationale) juridische vraagstukken, processen en diensten te analyseren, daarover op communicatief vaardige wijze te adviseren en belangen te behartigen, zowel online als offline. Het programma dat NTI met name op afstand verzorgt, biedt de studenten een brede basis waarin naast gedegen en actuele vakkennis, digitalisering en mondelinge en schriftelijke vaardigheden centraal staan. De instroom in de opleiding schommelde in de periode tussen 2012 en 2017 rond de 200 à 250 (deeltijd)studenten. De mogelijkheid om te starten in de voltijdvariant van de opleiding is in het studiejaar 2015-2016 heropend. De voltijdvariant is eerder uitgevoerd onder het Experiment Open Bestel⁹.

Daar waar het auditpanel in dit rapport refereert aan 'de opleiding' bedoelt het zowel de deeltijd- als de voltijdvariant. Indien relevant, splitst het auditpanel de resultaten naar deze varianten uit.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie van de opleiding

In september 2010 vond de vorige visitatie van de opleiding HBO-Rechten plaats. De opleiding is toen positief beoordeeld. In februari 2011 besloot de NVAO accreditatie te verlenen aan deze opleiding. Het besluit bevat een aantal aandachtspunten van het toenmalige auditpanel. De opleiding heeft deze punten sindsdien opgepakt en daar verbeteringen op ingezet (zie Tabel 1).

⁸ Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Beperkte of Uitgebreide opleidingsbeoordeling, Nederlands-Vlaamse Accreditatie organisatie d.d. 19 december 2014.

⁹ In het Experiment kon een student tegen een wettelijk vastgestelde norm voor collegegeld aan een niet-bekostigde instelling studeren.

Aandachtspunten	Verbeteringen
Uitbreiding werkveldcommissie met mensen die werkzaam zijn bij de regionale en centrale overheden in verband met de minor openbaar bestuur.	De werkveldcommissie is aangevuld met leden uit het juridische werkveld. De leden zijn werkzaam in zowel de overheidssector als in de zakelijke dienstverlening.
De vertaling van competenties naar leerdoelen kan de opleiding explicieter maken.	NTI heeft hogeschoolbreed een nieuwe ontwikkelsystematiek voor de ontwikkeling en cyclische herijking van de curricula en de toetsing. Zij concretiseert de competenties uit het landelijk profiel eerst in competentie-indicatoren die zij vervolgens verder uitgewerkt in de leerdoelen van de diverse modules. Op deze wijze legt NTI, ook voor de opleiding HBO-Rechten, een duidelijkere link tussen de (landelijke) competenties en de leerdoelen (zie standaard 3 – Inhoud programma).
Toevoegen van meer literatuur specifiek gericht op de hbo-jurist op de literatuurlijst	Na de visitatie is in samenspraak met het kernteam van de opleiding de literatuur aangepast. Er is gekozen voor literatuur die behalve aan theoretische kennis, ook aandacht besteedt aan praktische vaardigheden.
Het aspect kennismaking met het toepassen van onderzoek scoort laag in evaluaties en vraagt derhalve meer aandacht van de opleiding.	De opleiding heeft een ontwikkellijn onderzoek ingevoerd in het curriculum. Zo zijn er een tweetal onderzoeksmodules ingevoerd en is bij alle portfolio-opdrachten een onderzoekselement geïmplementeerd.
De bereikbaarheid van docenten is een doorlopend punt van aandacht	Het aantal contactmomenten met vakdocenten is toegenomen in de afgelopen jaren. Elke module heeft minimaal één contactmoment. Daarnaast zijn docenten te bereiken via het forum.
De bibliotheekvoorzieningen zijn sober.	In de periode na de visitatie heeft NTI verschillende bibliotheekvoorzieningen geïntroduceerd om studenten toegang te geven tot bronnenmateriaal. Sinds 2016 adviseert NTI het gebruik van de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag. Bij aanvang van de studie vraagt NTI studenten lid te worden van deze bibliotheek (zie standaard 7 – Voorzieningen)).
De binding tussen de opleiding en de studenten is een blijvend punt van aandacht.	Ten tijde van de vorige visitatie was NTI voornemens de uitval terug te dringen door de inzet van een team hbo-studieadviseurs dat potentiële studenten individuele voorlichting kon geven. Verder wilde NTI inzetten op de professionalisering van het mentorenteam, gericht op een adequate begeleiding van studenten en de verdere ontwikkeling van de nieuwe online leeromgeving. Door deze maatregelen is de uitval in de hoofdfase iets afgenomen. NTI is voornemens nieuwe verbeteracties in te zetten na evaluatie van de nieuwe online leeromgeving (zie standaard 4 – Vormgeving programma).
De beoordelingscriteria in de beoordelingsformulieren (ook) relateren aan competenties en niveau.	De beoordelingscyclus en bijbehorende formulieren zijn sinds de vorige audit herzien om de relatie tussen de criteria en de competenties inzichtelijk te maken.

Tabel 1 – Doorgevoerde verbeteringen na vorige audit

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Inhoud eindkwalificaties

Bij de ontwikkeling en de herziening van opleidingen, zo ook bij de opleiding HBO-Rechten, hanteert Hogeschool NTI een eigen ontwikkelsystematiek. Vanuit een brede oriëntatie op het beroep en het werkveld van de toekomstige professional, door een (inter)nationale vergelijking van verwante opleidingen en in dialoog met de werkveldcommissie heeft de opleiding een eigen beroepsprofiel opgesteld. Dit beroepsprofiel vormt de basis van het eigen opleidingsprofiel, waarin door het kernteam de competenties en het curriculum van de opleiding zijn vastgesteld. Het auditpanel stelt vast dat de opleiding HBO-Rechten van NTI voor zowel de deeltijd als de voltijd de zeven eindkwalificaties en de landelijke Body of Knowledge and Skills hanteert van het *Landelijk Beroeps- en Opleidingsprofiel HBO Rechten* uit 2012.

Kijkend naar de eindkwalificaties, dan acteert de opleiding HBO-Rechten in het daarbij passende domein en hanteert zij daarvoor de juiste titulatuur. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Bachelor of Laws'.

Profilering

Tot 2015 is de opleiding HBO-Rechten altijd aangeboden als een brede generieke opleiding. NTI heeft er op advies van de werkveldcommissie voor gekozen om naast dit brede profiel vanaf 2015 twee inhoudelijke accenten, te weten *Digitalisering* en *Communicatie*, aan te brengen binnen de opleiding. De toekomstige hbo-jurist moet volgens NTI namelijk over steeds meer digitale vaardigheden beschikken en digitale bronnen kunnen raadplegen en inzetten voor diverse doelgroepen. Daarnaast zijn communicatieve vaardigheden – zowel schriftelijk als mondeling en zowel online als offline volgens NTI onmisbaar voor een goede dienstverlening en conflictbemiddeling. Voor de hbo-jurist is dat geen nieuwe ontwikkeling, maar in het veranderende werkveld en vanwege een toenemende diversiteit van cliënten is helder communiceren een steeds complexere taak. Zeker waar het gaat om een heldere juridische communicatie in de dagelijkse praktijk.

Het auditpanel heeft waardering voor de profilering op het thema *Digitalisering*¹⁰. Het (h)erkent dat dit thema een steeds belangrijkere plaats krijgt binnen het rechtssysteem. Het gaat hier om de ontwikkeling en het gebruik van Digital Support Systems of een beslisboom en de bijbehorende risicoanalyses. Hbo-juristen kunnen worden ingezet om de uitkomsten daarvan te vertalen voor en te communiceren naar de cliënt. Het thema *Communicatie* vindt het auditpanel ook in andere opleidingen terug en beschouwt het derhalve niet als een onderscheidend element.

¹⁰ Eén docent van de opleiding werkt in opdracht van de uitgever die verbonden is aan NCOI Onderwijsgroep, op dit moment aan een boek op dit thema.

Eén van de eindkwalificaties in het landelijke profiel luidt ook als volgt: *De hbo-jurist is in staat om op adequate wijze mondeling en schriftelijk advies te geven op basis van een juridische analyse en een (voorlopige) beslissing*. Deze eindkwalificatie is voor alle opleidingen van toepassing. Doorontwikkeling van het profiel en met name op het vlak van *Digitalisering* is volgens het auditpanel wenselijk (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen). Het profilerings-thema heeft nog geen kenmerkende plaats in de eindkwalificaties van de opleiding. Het krijgt voornamelijk met name een rudimentaire uitwerking in het programma in de vorm van een ontwikkellijn (zie standaard 3 – Inhoud programma).

Naast bovenstaande profileringskeuzes is het onderwijsconcept dat NTI hanteert in vergelijking met een groot aantal aanbieders van verwante opleidingen op het gebied van HBO-Rechten onderscheidend. NTI biedt onderwijs met name op afstand aan dat zij ondersteunt met een nieuwe moderne online leeromgeving. De vormgeving van het onderwijs biedt studenten daarbij een grote mate van flexibiliteit (zie ook standaard 4 – Vormgeving programma).

Praktijkgericht onderzoek

NTI heeft duidelijk voor ogen wat zij met praktijkgericht onderzoek beoogt. Een student van de opleiding HBO-Rechten dient zich te bekwaamen in kwalitatief juridisch onderzoek (bijvoorbeeld literatuurstudie, het lezen van tabellen/figuren, interviewen, observeren en rapporteren). Studenten leren om zelfstandig onderzoeken uit te voeren en (digitale) bronnen op waarde te schatten. Deze doelstelling maakt NTI zichtbaar in de competentie-indicatoren van de eindkwalificatie *Juridisch Analyseren of Adviseren bij (juridische) vraagstukken* (o.a. heeft kennis van methoden en technieken met betrekking tot juridische vraagstukken, herkent oplossingsrichtingen voor een vraagstuk en ontwikkelt naar aanleiding van een adviesvraag een probleemstelling). Het auditpanel kan zich voorstellen dat NTI deze doelstelling in haar eindkwalificaties expliciteert. Dit ter verduidelijking richting de studenten en om hen houvast en ondersteuning te bieden op dit punt.

Internationale oriëntatie

De opleiding HBO-Rechten van NTI richt zich primair op het Nederlands recht. De internationale wet- en regelgeving is daar niettemin op van invloed. Bedrijven, overheden en andere organisaties hebben in toenemende mate te maken met grensoverschrijdend verkeer. Dit betekent dat de hbo-jurist zich bij de uitvoering van zijn dagelijkse werkzaamheden bewust moet zijn van deze internationale invloeden, regels en belangen. Leerdoelen die de opleiding op eindniveau aan de hbo-jurist stelt zijn bijvoorbeeld het toepassen van Europese wet- en regelgeving op een juridisch vraagstuk, het analyseren van een (complex) internationaal juridisch vraagstuk en het adviseren van een cliënt op het gebied van een internationaal conflict. De doelstellingen van de opleiding ten aanzien van internationalisering die tot uiting komen in de leerdoelen van het programma zijn helder. Zij hebben echter, zo constateert het auditpanel, voornamelijk geen expliciete plaats in de eindkwalificaties.

De eindkwalificaties van de opleiding HBO-Rechten hebben een internationaal referentiekader. De Dublin Descriptoren liggen ten grondslag aan de eindkwalificaties van de opleiding. Het landelijke opleidings- en beroepsprofiel, waar de opleiding van NTI zich op baseert, bevat een matrix waarin wordt aangetoond welke eindkwalificaties welke Dublin Descriptor afdekt.

Oriëntatie en Niveau eindkwalificaties

Het auditpanel constateert op basis van de beschrijving in het beroepsprofiel dat de opleiding HBO-Rechten goed zicht heeft op het beroep waartoe zij haar studenten opleidt. De opleiding leidt op tot breed inzetbare, praktisch ingestelde juridische professionals. Hbo-juristen zijn langzaam aan werkzaam in diverse functies binnen organisaties met een juridisch primair proces (bijvoorbeeld deurwaarders-kantoren, notariaat, Rechtspraak en juridische adviesbureaus).

Daarnaast zijn zij werkzaam in organisaties met een niet-juridisch primair proces, maar waar wel behoefte is aan juridische expertise (bijvoorbeeld het bedrijfsleven, overheden en brancheorganisaties). De werkveldcommissie van de opleiding onderschrijft dit beroepsbeeld.

Daarnaast heeft NTI ook het beoogde eindniveau van de opleiding HBO-Rechten vastgelegd. In het opleidingsprofiel is te zien dat de eindkwalificaties van de opleiding op drie verschillende beheersingsniveau een aantal competentie-indicatoren bevatten (meetbare gedrag). Aan het einde van de opleiding moeten studenten niveau 3 'Bachelorniveau' beheersen: *De student voert geheel bekwaam zelfstandig meervoudige complexe taken uit in een deels onvoorspelbare complexe omgeving waarin belangen- en waardetegenstellingen een rol spelen.*

Onderhoud eindkwalificaties

Het onderhoud en de validatie van de eindkwalificaties en het programma vindt plaats in overleg met de werkveldcommissie, zo stelt het auditpanel op basis van de verslaglegging van de bijeenkomsten met de werkveldcommissie en de auditgesprekken vast. De werkveldcommissie van de opleiding HBO-Rechten bestaat uit vijf leden die de relevante werkvelden binnen het juridische domein vertegenwoordigen. De werkveldcommissie komt tweemaal per jaar bijeen en geeft de opleiding (on)gevraagd advies. Zo heeft zij een aantal kerntaken en beroepssituaties van de hbo-jurist en actuele trends en ontwikkelingen in het werkveld benoemd die door het kernteam aantoonbaar zijn verwerkt in het beroepsprofiel (en in het programma).

Het auditpanel constateert dat de werkveldcommissie goed is aangesloten bij de landelijke discussie over de wijze waarop studenten van de opleiding HBO-Rechten het gerealiseerde eindniveau aantonen. Vooralsnog betreft dit bij NTI alleen een scriptie, maar samen met de opleiding denkt de werkveldcommissie ook na over een beroepsproduct.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel komt bij deze standaard voor zowel de voltijd als de deeltijd tot het oordeel 'voldoende'. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding die afgestudeerden als beginnend beroepsbeoefenaar moeten bereiken, zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en sluiten aan bij de Dublin Descriptoren. Het auditpanel is vooral positief over de eigen verkenning die de opleiding heeft uitgevoerd naar de ontwikkelingen in het vakgebied en de beroepspraktijk. De opleiding heeft een duidelijk beeld waar zij haar studenten voor opleidt en welke eisen het internationale vakgebied en het werkveld stellen aan een beginnende beroepsbeoefenaar. De opleiding en de werkveldcommissie werken kritisch, maar coöperatief samen. De werkveldcommissie heeft een actieve rol in het onderhoud van de eindkwalificaties en het programma.

De eigen accenten die NTI onlangs heeft aangebracht binnen het brede profiel van de opleiding HBO-Rechten, hebben een eerste uitwerking gekregen in het programma en komen (nog) niet tot uitdrukking in de eindkwalificaties. Verdere ontwikkeling van het thema *Digitalisering* is nodig. Daarnaast verdient een verdieping in praktijkgericht onderzoek, maar ook internationalisering een explicietere plaats in de eindkwalificaties van de opleiding. Het auditpanel beschouwt deze verbeterpunten als een mogelijkheid voor de opleiding om zich door te ontwikkelen. Doordat de doelstellingen van de opleiding helder zijn, doen deze verbeterpunten naar zijn oordeel derhalve niets af aan het oordeel voldoende.

4.2. Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Praktijkgerichtheid

De opleiding HBO-Rechten legt in het programma nadrukkelijk de verbinding tussen het onderwijs en de beroepspraktijk, zo stelt het auditpanel vast. Een student ontwikkelt gedurende het programma van de opleiding communicatieve, juridische en onderzoeksvaardigheden. Het betreft in het eerste en tweede studiejaar jaarlijks twee modules met portfolio-opdrachten (bijvoorbeeld de module *Juridische Vaardigheden*, *Juridische Gespreksvoering* en *Onderzoek & Rapportage*). Daarnaast staan gedegen en actuele vakkennis, digitalisering, mondelinge en schriftelijke vaardigheden centraal. Ook de casuïstiek in de beroepsopdrachten en die tijdens de contactmomenten (minimaal eenmaal per module) aan bod komt, is afkomstig uit de beroepscontext.

Docenten die allen relevante praktijkervaring in het juridische domein hebben, ontwikkelen en verzorgen hun onderwijs vanuit een actuele oriëntatie op het beroep. Dit gebeurt vooral bij de voltijd, maar ook bij de deeltijd in de vorm van klassikale face-to-face bijeenkomsten. Deeltijdstudenten brengen daarnaast ervaringen en vraagstukken uit hun eigen (beroeps)context in en discussiëren daarover met docenten en medestudenten. Voltijd- en deeltijdstudenten die geen geschikte werkplek hebben, lopen een half jaar stage. Het auditpanel vindt net als de studenten en de alumni die het sprak, de praktijkgerichtheid van het programma van de opleiding een sterk punt.

Actualiteit programma

In haar documentatie beschrijft de opleiding HBO-Rechten hoe zij haar werkveldcommissie inzet voor het actueel houden van het programma. Naast de nodige modellen en kennis van de diverse juridische vakgebieden (bijvoorbeeld de modules *Procesrecht*, *Strafrecht*, *Bedrijfsrecht* en *Belastingrecht*) krijgen actuele trends en ontwikkelingen aantoonbaar een plaats in het programma van de opleiding. Een voorbeeld is de toevoeging van de ontwikkelingslijn *Digitalisering*. Deze ontwikkelingslijn komt met name tot uitdrukking in de module *E-Juridische Dienstverlening*. In het beroepsprofiel benoemt de opleiding ook andere trends en ontwikkelingen die in een aantal modules duidelijk naar voren komen. Bijvoorbeeld Juridisering van de Nederlandse samenleving (o.a. modules *Juridische Vaardigheden*, *Procesrecht*), Diversiteit (o.a. modules *Arbeids- en socialezekerheidsrecht* en *Juridische gespreksvoering*) en Juridische controlling (o.a. modules *Juridische beroepsethiek* en *Dossiervorming*).

Met ingang van studiejaar 2016/2017 voeren opleidingsspecifieke curriculumcommissies interne audits uit bij de opleidingen van NTI. Deze commissie waarin onder meer de opleidingscoördinator en een kerndocent van de opleiding zitting heeft, kijkt naar de grote lijnen binnen de opleiding en beoordeelt naast de samenhang en de actualiteit, de onderzoekslijn, internationalisering ook de relatie tussen de competenties en het werkveld. Zij geeft daarnaast input aan het jaar- of verbeterplan dat NTI voor elke opleiding opstelt. Voor de opleiding HBO-Rechten zal de eerste bijeenkomst van de specifieke curriculumcommissie in het najaar van 2017 plaatsvinden. Het auditpanel is positief over deze ontwikkeling.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: goed

Bij deze standaard komt het auditpanel voor de deeltijd tot het oordeel 'goed'. Het auditpanel is evenals de studenten positief over de beroepsgerichtheid van het programma. Vooral een sterk punt is de interactie tussen de docenten en de studenten en de deeltijdstudenten onderling. Deeltijdstudenten brengen vanwege hun relevante werkplek ook problemen uit hun eigen beroepspraktijk in en proberen daar met docenten en medestudenten een bruikbare oplossing voor te vinden. De docenten hebben veel praktijkervaring en brengen die actuele praktijksituaties in het onderwijs in. De opleiding biedt bovendien een actueel programma aan en de studenten komen gedurende de opleiding structureel in aanraking met actuele ontwikkelingen in het vakgebied en in de beroepspraktijk.

Bij de voltijdvariant zijn dezelfde oordelen van toepassing. Echter, brengen de voltijdstudenten tijdens de lessen geen eigen casuïstiek/voor de opleiding relevante context in. Voor deze variant komt het auditpanel derhalve tot het oordeel (ruim) 'voldoende'.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend studieprogramma .

Bevindingen***Koppeling eindkwalificaties en programma***

De eindkwalificaties die de opleiding HBO-Rechten hanteert (zie standaard 1 – Beoogde eindkwalificaties), zijn uitgewerkt in competentie-indicatoren op drie beheersingsniveaus. Op modulenniveau zijn deze indicatoren vervolgens weer vertaald in leerdoelen. Dat geldt ook voor de ontwikkellijn *Communicatie* en (in mindere mate) voor de ontwikkellijn *Digitalisering*. De module-informatie over de inhoud, eindkwalificaties, competentie-indicatoren en leerdoelen legt NTI samen met de literatuur vast in de factsheet van elke module. Deze factsheet vormt het uitgangspunt voor de ontwikkelaar van de module en de toetsing (zie standaard 10 – Toetsing). Uit de modulebeschrijvingen en de door de opleiding opgestelde toetsmatrijzen blijkt dat (de leerdoelen van) het programma dekkend is voor de set beoogde eindkwalificaties. Het auditpanel constateert dat de opleiding inhoudelijk een programma biedt dat het voor studenten mogelijk maakt om de beoogde eindkwalificaties te behalen.

Opzet en Inhoud van het programma

Het auditpanel vindt de inhoud van het programma consistent. Het programma dat NTI met name op afstand verzorgt (zie standaard 4 – Vormgeving programma), biedt de studenten een brede basis. De inhoud van het programma van de opleiding HBO-Rechten is voor de deeltijd- en voltijdvariant gelijk. Het programma is modulair ingericht en bevat verschillende themablokken die het brede juridische vakgebied afdekken. Alumni die het auditpanel sprak, zijn positief dat NTI de module Bedrijfseconomie niet meer in het programma heeft opgenomen. Deze module was te weinig opleidingsspecifiek ingekleurd en alumni zagen daar de meerwaarde niet van in. Het auditpanel sluit zich hierbij aan.

De vakliteratuur die tijdens de audit ter inzage lag, is waar mogelijk hbo-/praktijkgericht van aard. Het auditpanel heeft hier waardering voor. Kijkend naar de optionele literatuur in de digitale leeromgeving dan betreft het actuele artikelen en voor het vakgebied relevante tijdschriften. Het verruimen van de blik van studenten is daarmee goed mogelijk, aldus het auditpanel. Het actueel houden van het lesmateriaal en de opdrachten (in de online leeromgeving) is volgens de studenten en alumni nog een mogelijkheid, waarop de opleiding zich kan verbeteren.

De ontwikkellijn *Communicatie* heeft in verschillende modules in het programma aandacht. De ontwikkeling *Digitalisering* verdient nog een nadere uitwerking in het programma. De opleiding is voornemens om dit thema meer integraal in het programma op te nemen. Zij wil graag dat studenten een 'Digitale'-mindset ontwikkelen.

Onderzoek

Het auditpanel constateert dat de opleiding HBO-Rechten de afgelopen jaren in toenemende mate aandacht heeft voor praktijkgericht onderzoek in het programma. Het programma van de opleiding HBO-Rechten bevat nu een onderzoekslijn en het uitvoeren van juridisch onderzoek heeft meer nadruk gekregen. Een nadere beschouwing van het programma leert het auditpanel dat praktijkgericht onderzoek in het programma is opgenomen: zo krijgen studenten in het eerste jaar in de Module *Onderzoek en Rapportage* (8 EC) een concrete casus voorgelegd en zijn de juridische onderzoeksmethoden al bepaald. In het derde jaar doorloopt de student in de Module *Juridisch onderzoek* (8 EC) de gehele onderzoekscyclus zelfstandig en reflecteert hij op de gekozen onderzoeksmethode. Ook in verschillende portfolio-opdrachten en de stage werken studenten aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden.

Wanneer de studenten een concreet voorstel hebben en voldoen aan de ingangsvoorwaarden voor het afstuderen, mogen zij deelnemen aan de praktijkbijeenkomst *Onderzoek en Afstuderen*. Per module is in de factsheet apart benoemd hoe studenten hun onderzoeksvaardigheden in die module ontwikkelen.

Internationale oriëntatie

Het auditpanel constateert dat het programma van de opleiding HBO-Rechten een bij de doelstelling (zie standaard 1 – Beoogde eindkwalificaties) passende beperkte internationale oriëntatie kent. Per factsheet heeft de opleiding apart benoemd in hoeverre de inhoud van de module aandacht heeft voor internationalisering. Het auditpanel merkt op dat de opleiding de internationale oriëntatie in het programma verder kan versterken (bijvoorbeeld de interculturele diversiteit in het recht).

Voorbeelden internationale oriëntatie

- In de module *Inleiding Recht* komt de internationale component aan bod door de behandeling van het Europees recht en van het Nederlandse staatsrecht. Zo is in deze module onder meer aandacht voor de invloed van Europa op Nederland en op onze nationale wetgeving. Uit de beschreven casuïstiek in de literatuur blijkt hoe de wisselwerking tussen nationaal en internationaal recht in de dagelijkse praktijk uitvoering krijgt.
- De opleiding besteedt in het programma aandacht aan Europees- en internationaal recht in de module *Internationaal recht*.
- De opleiding geeft de internationale component in de module *E-Dienstverlening* vorm door een aantal internationale artikelen als verplichte literatuur voor te schrijven.
- In de *Portfolio-opdracht 2.3 – Vreemdelingenrecht* passen studenten de Nederlandse en Europese wet- en regelgeving toe op een juridisch vraagstuk. De modules *Staats- en bestuursrecht* en *Personen- en familierecht* zijn aan deze opdracht gekoppeld.

Tabel 2 – Voorbeelden internationale oriëntatie HBO-Rechten

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel beoordeelt standaard 3 met een 'voldoende'. De degelijke inhoud van het programma stelt de studenten van zowel de voltijd- als de deeltijdvariant in staat de eindkwalificaties te verwerven. De leerdoelen per module zijn aantoonbaar afgeleid van de opleidingscompetenties. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend studieprogramma. De leerlijnen en de themablokken hebben een belangrijke rol in het borgen van de verticale en horizontale samenhang in het programma. Internationaliseringsaspecten krijgen, zoals de opleiding dat beoogt, aandacht in het programma. Wat het auditpanel betreft, kan de opleiding de internationale oriëntatie in het programma verstevigen. Bovendien verdient het lesmateriaal bij enkele modules nog een actualisering.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept. Factoren, die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

Vormgeving programma

NTI – en dus ook de opleiding HBO-Rechten – hanteert de principes van het sociaal-constructivisme en het didactisch concept *blended learning*. Dat laatste wil zeggen dat de opleiding gebruik maakt van een moderne digitale leeromgeving, waarin studenten in eigen tempo en op een flexibele wijze het programma doorlopen. Studenten vullen naar hun wensen zelfstudie in een online leeromgeving aan met on- en offline contactmomenten. Afhankelijk van de onderwijsvariant verschuift het accent tussen (i) het online leren, (ii) het uitvoeren van opdrachten in de (beroeps)context en (iii) het volgen van klassikale bijeenkomsten. In onderstaande tabel volgt een nadere uitleg per variant. Het auditpanel stelt vast dat de vormgeving van het onderwijs nadrukkelijk is toegespitst op het type student dat per variant instroomt (zie standaard 5 - Instroomeisen). De werkveldcommissie gaf tijdens het auditgesprek aan dat zij positief zijn over de balans die NTI aanbrengt tussen de mate van zelfstudie en de praktijkbijeenkomsten. Voor een opleiding HBO-Rechten zijn die bijeenkomsten zinvol, omdat ze bijdragen aan het leren samenwerken en de mondelinge communicatieve vaardigheden van de studenten.

Variant		Nadere omschrijving	Leerlijnen
Deeltijd	Flexibel	Een combinatie van veel zelfstudie in de online leeromgeving en enkele klassikale bijeenkomsten per jaar.	• conceptuele leerlijn (inclusief de ontwikkellijnen Digitalisering) • vaardighedenleerlijn (inclusief de ontwikkellijn Communicatie) • integrale leerlijn • reflectieve leerlijn
	Klassikaal	Een combinatie van zelfstudie en het bijwonen van enkele praktijkbijeenkomsten op een aantal momenten aanvullen met verdiepende colleges (keuzes: één dag per maand of twee avonden per maand colleges).	
Voltijd		Studenten van de voltijdvariant hebben een vaste wekelijkse klassikale bijeenkomst. Op de andere dagen volgen de studenten e-colleges. Bij de voltijd is het online leren beperkter en heeft het leren op de werkplek minder aandacht in vergelijking met de deeltijd.	

Tabel 3 – Vormgeving programma

Het programma van de opleiding HBO-Rechten is - net als alle andere opleidingen van NTI - in het studiejaar 2015-2016 omgezet naar een nieuwe structuur (Opleidingsconcept 2.0) en opgezet volgens het leerlijnen model van De Bie. Doel van het nieuwe concept is om de studeerbaarheid van de programma's evenals de begeleiding van de studenten te bevorderen, ondersteund door een nieuwe meer adaptieve online leeromgeving (zie standaard 7 - Voorzieningen). Er zijn voor elke variant nu meer contactmomenten met studenten in de vorm van een praktijkbijeenkomst of webinar (een bijeenkomst via een onlineverbinding). De leerlijnen (zie bovenstaande tabel) zorgen daarnaast voor een meer gestructureerde opbouw van elke opleiding en dragen derhalve bij aan samenhang in het programma. De herijking van het programma leidde bij de opleiding HBO-Rechten tot grotere leereenheden en de overbodige overlap tussen de leereenheden is in het programma geschrapt. De projectgroep 'doorontwikkelen online leren' zal het nieuwe onderwijsconcept van NTI in de loop van 2017 evalueren en waar nodig hogeschoolbreed verbeteren.

Het auditpanel kan zich voorstellen dat NTI haar onderwijsconcept verder uitbouwt tot het 'sociaal-constructivisme 2.0' (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen) waarin samenwerkend leren op afstand wordt gefaciliteerd door verschillende tools in een moderne online leeromgeving in combinatie met praktijkbijeenkomsten. Dit vraagt een andere mindset van de docenten en ook een andere houding van de studenten.

Online tools

Om studenten zich de kennis en inzichten eigen te laten maken en vaardigheden te ontwikkelen, zet de opleiding verschillende online tools in. Het auditpanel is onder de indruk van de variëteit aan werkvormen die NTI binnen het programma van de opleiding HBO-Rechten hanteert. Deze werkvormen passen ook uitstekend binnen het *blended learning* concept van NTI en passen goed bij de (jong) volwassen (voltijd en deeltijd)student die zij doorgaans bedient. De studenten die het auditpanel sprak, vinden de flexibiliteit van het programma een sterk punt.

Mogelijkheden online leeromgeving a New Spring	
Inleidende video's	Inleidende video's geven per masterclass een toelichting van de relevantie van de module voor de opleiding, uitleg over welke leerdoelen aan de orde komen en welke tools de opleiding aanbiedt om de stof te verwerken en informatie over de wijze van toetsing.
E-module	In de E-module volgt online uitleg van de theorie met oefenopgaven/casussen gericht op inzicht en toepassing, met terugkoppeling van de elementen van een goed antwoord en self-assessment.
Memotrainer	De memotrainer is een online tool die studenten de mogelijkheid biedt zich voor te bereiden op een tentamen doordat zij op hun mobiel of thuis kunnen oefenen met de stof. Afhankelijk van de datum waarop de student zich heeft ingeschreven voor een tentamen, krijgt hij geregeld een uitnodiging om zijn kennis en de toepassing ervan te oefenen via de memotrainer.
Kennisclips	Kennisclips zijn korte video's waarin de docent complexe onderwerpen uitlegt, de theorie koppelt aan een vraagstuk, een dilemma voorlegt ter voorbereiding op een praktijkbijeenkomst of een lastig gesprek voordoet. Een kennisclip kan diverse vormen aannemen zoals een interview, een beeldpresentatie, een scene uit een gesprek, werken met beeldfragmenten.
Webinars	Webinars zijn feitelijk online colleges, waarin de docent een gesprek voert met een expert in het vakgebied om belangrijke elementen uit de module en actuele onderwerpen te bespreken, waarbij studenten online aanwezig zijn en via een chatsysteem vragen kunnen stellen aan de docent.
Leerpaden	De door de opleiding ontwikkelde <i>Leerpaden</i> helpen studenten op een gestructureerde wijze modules te doorlopen om zich zodoende beter voor te bereiden op de toetsing. Een aantal stappen in het leerpad is verplicht (bijvoorbeeld het uitvoeren van een vooropdracht alvorens de student kan deelnemen aan een praktijkbijeenkomst) en een aantal stappen is facultatief en/of plaats- en tijdonafhankelijk uit te voeren. Studiebegeleiders en studenten zien steeds de voortgang van de studie. Studenten volgen vaak één module tegelijk.
Fora	NTI streeft naar community-vorming. Een student heeft via de nieuwe OLO toegang tot een drietal fora: een <i>Mentorenforum</i> waarbij studenten studie-organisatorische vragen kunnen stellen aan de mentoren van de opleiding, een <i>Docentenforum</i> waarbij studenten studie-inhoudelijke vragen kunnen stellen aan hun docenten en een <i>Studentencafé</i> waarbij studenten ervaringen kunnen uitwisselen met medestudenten. Bovendien is er tweemaal per week een chatmoment, waarop studenten één-op-één vragen aan docenten kunnen stellen.

Tabel 4 – Enkele voorbeelden van online tools in de nieuwe Online Leeromgeving

Studiesucces / studeerbaarheid

Het verbreden of verdiepen van kennis is voor veel studenten van de opleiding HBO-Rechten belangrijker dan het behalen van het getuigenschrift binnen de gestelde termijnen. Het hoge uitvalpercentage is onder meer verklaarbaar door een grote groep studenten die (na een aantal jaar) niet in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen en/of studenten die overstappen naar een andere (NTI-)opleiding of naar een andere variant van de opleiding. De uitval van de eerste groep voltijdstudenten die is gestart in september 2015, was aanmerkelijk hoger dan in de deeltijd. NTI heeft de hoge uitval in een gesprek met studenten geëvalueerd. Het is de verwachting van NTI dat de uitval door de genomen maatregelen bij de implementatie van opleidingsconcept 2.0 zal dalen.

Bij de voltijd zet NTI vanwege de hogere uitval en het type student (zie standaard 5 – Instroomeisen) nu bijvoorbeeld steviger en proactiever in op de studiebegeleiding dan bij de deeltijd (zie standaard 8 – Studiebegeleiding). Bovendien moeten studenten nu een motivatiebrief schrijven bij de start van hun opleiding. Het auditpanel vindt de maatregelen die de opleiding heeft getroffen, zinvol.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: goed

Oordeel deeltijd: goed

Het auditpanel beoordeelt deze standaard voor beide varianten als 'goed'. De vorm waarin de opleiding HBO-Rechten het programma voor de voltijd en de deeltijd aanbiedt, past bij het type student. De opleiding zet een mix van werkvormen in die passend is bij het onderwijsconcept. Studenten hebben heel bewust voor deze vorm van onderwijs gekozen. Het nieuwe didactisch concept is flexibel en eigentijds. Daarnaast sluit de nieuwe leeromgeving aan bij de doelgroep en verwachtingen van student. Het is volgens het auditpanel een eenvoudig te gebruiken portal waarin de student duidelijk kan zien hoe ver gevorderd hij of zij is in de module en aangemoedigd wordt door te blijven studeren. Het auditpanel vindt het positief dat NTI tijdens en na de implementatie van zowel het *Opleidingsconcept 2.0* als de nieuwe leeromgeving aandacht heeft voor verdere verbeteringen.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen***Toelating en Aansluiting***

Hogeschool NTI hanteert voor haar opleidingen, en dus ook de opleiding HBO-Rechten, de wettelijke vooropleidingseisen voor het toelaten van studenten tot een hbo-opleiding. De eisen waarop de toelatingscommissie beoordeelt, heeft de opleiding vastgelegd in haar *Onderwijs- en Examenregeling*. De instromende student heeft hij naast de voltijd de mogelijkheid de deeltijd in een flexibele of de klassikale variant te volgen. Het type student dat elke variant aantrekt verschilt (zie nadere beschrijving onderstaande tabel).

Variant	Nadere omschrijving type student
Deeltijd	De deeltijdvariant richt zich primair op werkenden (25-45 jaar) die zich verder willen ontwikkelen in de beroepspraktijk van de hbo-jurist, hetzij om door te groeien in hun huidige functie dan wel vanuit de wil om een carrièreswitch te maken naar een nieuwe werkomgeving. Studenten hoeven dan ook niet per se een werkplek binnen het juridische domein te hebben, maar dienen tijdens hun opleiding wel een stageplaats te vinden om praktijkopdrachten te kunnen uitvoeren. In veel gevallen kiest de deeltijdstudent voor NTI als flexibele deeltijdopleider om gezin, werk en studeren te kunnen combineren. De student gebruikt zijn beroepsomgeving om reflecteren op de theorie en de toepassing in de praktijk.
Voltijd	Het voltijdconcept richt zich op de (jong)volwassen (18-30 jaar) student. Dit is veelal iemand die na een mbo-opleiding op jonge leeftijd is gaan werken of al eerder een hbo-opleiding heeft gevolgd, maar is uitgevallen en vervolgens is gaan werken. Deze student wil graag alsnog een hbo-opleiding afronden en kiest hierbij bewust voor de blended mix van online onderwijs en contactmomenten. Als (jong)volwassenen heeft dit type student meer behoefte aan begeleiding bij het ontwikkelen van een beroepsbeeld en het leggen van verbanden en gestimuleerde reflectie op en tussen de theorie en de praktijk.

Tabel 5 – Type instromende student deeltijd en voltijd

Studenten die dat willen, kunnen gebruikmaken van een intakegesprek met de daartoe aangestelde hbo-studieadviseurs. In een dergelijk intakegesprek gaan de studieadviseur en de student na of de inhoud van de studie en het studieconcept passen bij de wensen, verwachtingen en mogelijkheden van de student. De studieadviseurs richten zich in hun intakegesprek bijvoorbeeld op het verschil tussen het hbo-bachelorniveau en het niveau van de genoten vooropleiding, verstrekken informatie over het onderwijsconcept en benadrukken de benodigde basiskennis van het Engels. Bij aanvang van de opleiding volgen deeltijd- en voltijdstudenten een studie- en beroepenoriëntatie tijdens de *Startbijeenkomst*. Hier krijgen ze uitleg over het onderwijsconcept en de online leeromgeving naast studeertips en inzicht in de eigen leerstijl.

Vrijstellingen

Mocht een student op basis van zijn of haar opleiding in aanmerking komen voor vrijstellingen (bijvoorbeeld voor de stage vanwege een geschikte werkplek), dan kan de student een vrijstellingsverzoek indienen bij de vrijstellingscommissie. De vrijstellingscommissie is een subcommissie van de examencommissie. Het auditpanel is op basis van het gesprek met de examen- en toetscommissie van oordeel dat de vrijstellingscommissie de procedure op een ordentelijke wijze uitvoert.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel komt voor deze standaard voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'. De opleiding zorgt ervoor dat het startniveau van de opleiding aansluit op het eindniveau van de verschillende instromende studenten. De opleiding kent een adequate vrijstellingenprocedure.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het personeel is gekwalificeerd en de omvang ervan is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijk bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo-opleiding.

Bevindingen

Personeel(sbeleid) NTI

Uit de documentatie van NTI blijkt dat de instelling zich in haar personeelsbeleid erop richt om voor iedere opleiding voldoende gekwalificeerd onderwijspersoneel in te zetten. Zij werft freelance professionals op basis van functieprofielen die verbonden zijn aan de verschillende rollen (docent, ontwikkelaar, begeleider of beoordelaar). In de praktijk houdt dit in dat freelance professionals in de rol van docent bij voorkeur een relevante opleiding op masterniveau hebben gevolgd en dat zij beschikken over beroepservaring die aansluit op de eendkwalificaties van de opleiding. Daarnaast beoordeelt NTI haar docenten op de geschiktheid voor het specifieke didactisch concept. NTI maakt in haar docentenkorps onderscheid tussen hoofddocenten, kerndocenten en reguliere docenten.

Samenstelling docententeam

De zes kerndocenten van de opleiding vormen samen met de opleidingscoördinator (intern personeel) het kernteam van de opleiding. Tijdens de audit bleken zij samen betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het programma. Zij overleggen geregeld, zowel formeel als informeel. De opleidingscoördinator heeft een spilfunctie in de teamvorming, zo stelt het auditpanel vast. Het kernteam is verantwoordelijk voor het curriculum en het niveau van onderwijs en onderzoek binnen de opleiding. Een belangrijke inhoudelijk coördinerende en stimulerende rol is daarbij weggelegd voor de hoofddocent, die hiervoor circa één dag per week beschikbaar heeft.

De docenten werken allen op contractbasis; dit betekent dat NTI hen per opdracht of taak inhurt. Zoals bij commerciële onderwijsaanbieders gebruikelijk, hebben docenten dus geen vaste aanstelling. Het verloop van het docentenbestand is laag bij de opleiding HBO-Rechten. Uit het door NTI verstrekte overzicht van het in de opleiding HBO-Rechten ingezette onderwijspersoneel, blijkt dat 88% van hen een afgeronde masteropleiding heeft en 9% over het bachelorniveau beschikt. Het aantal gepromoveerde docenten beslaat 6% van het docentenbestand. NTI zet bij de deeltijd- en de voltijdvariant dezelfde docenten in. Alle docenten hebben daarnaast relevante beroepservaring op het gebied van een of meerdere modules en/of onderzoekservaring binnen het juridische domein. De studenten die het auditpanel sprak, waren tevreden over de kwaliteit van de docenten. Het auditpanel heeft waardering voor de deskundigheid van de docenten. Tijdens het auditgesprek bleken de (kern)docenten bovendien bevlogen en enthousiast.

Professionalisering

NTI legt de verantwoordelijkheid voor professionalisering op het vakgebied neer bij de door haar ingehuurd freelance professionals. Deze professionals dienen dus zelf hun vak- en domeinkennis bij te houden. Uit de auditgesprekken met de verschillende betrokkenen, blijkt dat zij goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in het vakgebied. Dat komt onder meer doordat alle docenten naast hun NTI-docentschap werkzaam zijn in de beroepspraktijk.

NTI ziet het als haar taak om de expertise op het gebied van onderwijskunde, didactiek en toetsing te borgen. Zij biedt daartoe (vrijwillig) trainingen aan docenten, over bijvoorbeeld het ontwikkelen van toetsmatrijzen, het werken met e-classes, het ontwikkelen van e-modules en het opstellen van leerdoelen.

Ook organiseert de opleiding intervisiesessies; navraag tijdens de auditgesprekken leert het auditpanel dat docenten van de opleiding HBO-Rechten deze intervisiesessies geregeld bezoeken.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: goed

Oordeel deeltijd: goed

Het auditpanel komt voor beide varianten van de opleiding HBO-Rechten tot het oordeel 'goed'. NTI beschikt over een goed vormgegeven en uitgewerkt personeelsbeleid. Zij heeft hogeschoolbreed veel zaken rondom professionals vastgelegd en gestandaardiseerd. Professionaliteit van medewerkers staat daarbij hoog in het vaandel. Het auditpanel is positief over de scheiding van de verschillende rollen van professionals. Het kernteam bewaakt de continuïteit van de opleiding. Het auditpanel is het meest positief over de samenstelling van de pool van freelance professionals voor deze opleiding. Zij kennen de praktijk, zijn goed gekwalificeerd en nauw betrokken bij de studenten. De omvang van het aantal freelance professionals is bovendien toereikend.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De huisvesting van Hogeschool NTI bestaat uit les- en vergaderlokalen op het hoofdkantoor in Leiden en les- en vergaderaccommodaties, alsmede testcentra op verschillende locaties in het land. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de huisvesting en de materiële voorzieningen die NTI voor al zijn studenten beschikbaar heeft, ook worden gebruikt door de studenten van de opleiding HBO-Rechten.

Doordat studenten, naast praktijkbijeenkomsten en colleges, grotendeels op afstand en via de digitale leeromgeving van NTI hun onderwijs volgen, is de elektronische onderwijsleeromgeving de belangrijkste materiële voorziening van de hogeschool. NTI maakt gebruik van het digitale onderwijsconcept a New Spring (aNS). Dit biedt iedere student een leerroute met een didactische opbouw en een individuele voortgangsrapportage. Alle werkvormen en tools (zie standaard 4 – Vormgeving programma) kan de student gebruiken via de digitale leeromgeving. Het auditpanel heeft tijdens de audit een demonstratie gekregen van de aNS en alle functionaliteiten. De nieuwe digitale leeromgeving is bij de opleiding HBO-Rechten volledig geïmplementeerd. Het auditpanel vindt de functionaliteiten van aNS zeer geschikt om het eigen NTI-onderwijsconcept optimaal te faciliteren en studenten maximale flexibiliteit aan te bieden.

Uit de eerste studentenevaluaties blijkt een grote meerderheid van de studenten de nieuwe online leeromgeving adaptiever en overzichtelijker te vinden. Studenten geven verder aan vaak het geadviseerde leerpad te volgen. Bovendien blijkt uit metingen van NTI dat een ruime meerderheid gebruik maakt van de verschillende tools zoals aangeboden in de leeromgeving. Ook docenten beoordelen de kwaliteit van het opleidingsconcept en de leeromgeving als goed. Uiteraard zijn nog verbeterpunten mogelijk. Zo bleken de vraagstelling bij de *E-module* en *Memotrainer* niet altijd duidelijk en werd de kwaliteit van de *Webinars* als wisselend ervaren. Tevens merkte de studenten op dat de oefenvragen zo nu en dan snel zijn uitgeput, waardoor blijven oefenen voor bijvoorbeeld een herkansing geen mogelijkheid is (zie standaard 10 – Toetsing). Op aangeven van de projectgroep 'doorontwikkelen online leren' zal NTI de *Memotrainers* aanpassen en uitbreiden en het format van de *Webinar* aanpassen, zodat het beter aansluit op de actualiteit in de beroepscontext.

De benodigde vakliteratuur ontvangt iedere student aan het begin van het studiejaar thuis, voorzien van de bijbehorende handleidingen. Studenten kunnen op kosten van NTI een abonnement (met online toegang) kopen van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag of een universitaire bibliotheek. De studenten, onder wie ook de studenten van de opleiding HBO-Rechten, maken overigens beperkt gebruik van deze bibliothecaire voorzieningen. Daarnaast gaf één student aan dat hoewel hij een abonnement heeft, de digitale toegang niet werkt. De opleiding zou het gebruik van (intern)nationale vakliteratuur tijdens de modules volgens het auditpanel nog sterker kunnen stimuleren.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: goed

Oordeel deeltijd: goed

Het auditpanel is van oordeel dat binnen het afstandsonderwijs de fysieke huisvesting van ondergeschikt belang is. Niettemin merkt het auditpanel op, dat de klassikale bijeenkomsten in goed geoutilleerde vergadercentra en trainingslocaties plaatsvinden.

Voorts zijn de materiële en digitale voorzieningen geheel in lijn met de onderwijskundige doelen die de opleiding zich heeft gesteld en met de specifieke behoeften van de werkende (jong)volwassen studenten. Op basis hiervan komt het auditpanel bij deze standaard voor zowel de deeltijd als de voltijd tot het oordeel 'Goed'.

Het (stimuleren van het) gebruik van (inter)nationale vakliteratuur door de opleiding, vindt het auditpanel een klein verbeterpunt. Dit doet naar het oordeel van het auditpanel niets af aan het positieve oordeel over het niveau van de voorzieningen.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.**Bevindingen***Studiebegeleiding*

NTI geeft in haar documentatie aan dat zij sinds 2015 de begeleiding van studenten op verschillende manieren heeft geïntensiveerd, zo ook voor de opleiding HBO-Rechten. De begeleiding van student valt uiteen in twee onderdelen:

- Het adequaat begeleiden van de student is een belangrijke drijfveer geweest bij de invoering van aNS. De nieuwe online leeromgeving helpt studenten op weg door middel van een leerp pad. De student kan zijn voortgang binnen de module monitoren; deze is te zien in een statusbalk boven het leerp ad. Binnen aNS zijn daarnaast e-modules, memotrainers en kennisclips, die studenten helpen de stof te verwerken. De online leeromgeving kent ook een forum waarin docenten vragen van studenten beantwoorden. Tijdens de audit heeft het auditpanel vastgesteld dat studenten van de opleiding hiervan ook daadwerkelijk gebruikmaken.
- Daarnaast kunnen studenten een beroep doen op mentoren en docenten, zowel tijdens als buiten de bijeenkomsten. De mentoren zijn de gehele werkweek bereikbaar via telefoon, e-mail en de onlineleeromgeving. Zij hebben een motiverende taak door regelmatig (proactief bij de voltijd en meer reactief bij de deeltijd) contact met de student op te nemen en de voortgang te checken. De mentor van de voltijdstudent bezoekt daarnaast iedere groep tijdens de eerste lesdag om zichzelf voor te stellen en eventuele vragen te beantwoorden tijdens de bijeenkomst. Studenten raadplegen de mentor gemiddeld vier keer per jaar, zo blijkt uit een auditgesprek met de mentoren. Inhoudelijke vragen leggen de mentoren voor beantwoording voor aan de docenten. Stage- en scriptieadviseurs geven de studenten feedback op de leerervaringen gedurende de stageperiode en de afstudeerfase.

De verdeling tussen deze twee componenten verschilt voor deeltijd- en voltijdstudenten van de opleiding HBO-Rechten. Van de deeltijd- verwacht NTI meer dan van de voltijdstudenten een proactieve houding op het moment dat zij begeleiding nodig hebben. De deeltijdstudent kiest ervoor om meer zelfstandig te studeren en zal relatief veel gebruik maken van de online begeleiding. De voltijdstudent heeft meerdere contactmomenten per module en kan daardoor een groter beroep doen op de kennis van docenten en medestudenten.

De studiebegeleiding is volgens de deeltijd- en voltijdstudenten een verbeterpunt, zo blijkt uit de NSE-resultaten van 2016 en uit het auditgesprek. De verwachting is dat het opleidingsconcept 2.0, de nieuwe leeromgeving en de toename van het aantal praktijkbijeenkomsten ten opzichte van het vorige curriculum zullen bijdragen aan een verbetering van de studenttevredenheid. Aanvullend zijn er in 2017 naast telefonische spreekuren van de studiebegeleiders ook persoonlijke spreekuren op locatie. Voor de voltijdstudenten is de verwachting dat ook de voltijdmentor een positieve bijdrage zal leveren op dit vlak. Het auditpanel vindt deze maatregelen adequaat. Studenten hebben behoefte aan een meer proactieve vorm van studiebegeleiding.

Informatievoorziening

De informatieverstrekking aan de student gebeurt sinds 2015 voornamelijk in de online leeromgeving aNs en in MijnNTI, een aanverwant digitaal systeem. De student kan alle relevante en actuele studie-informatie vinden in de onlineleeromgeving aNS, zoals bijvoorbeeld de Onderwijs- en Examenregeling, een actualiteitenpagina met mededelingen, up-to-date studiemateriaal, inleidende video's, studietools (zie standaard 4), artikelen, filmpjes en relevante forumdiscussies. In MijnNTI kunnen studenten zich digitaal inschrijven voor de tentamens. Zij kunnen daar ook een overzicht van hun behaalde studiepunten raadplegen.

Om problemen met de informatievoorziening verder inzichtelijk te krijgen is er in 2017 gestart met het 'customer journey'-project. Dit project heeft als doel de informatievoorziening richting de student vanaf het moment van inschrijving in kaart te brengen en waar nodig te verbeteren. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de communicatie helder en eenduidig dient te zijn.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel waardeert dat de vormgeving van de studiebegeleiding is toegespitst op de verschillende typen studenten in de deeltijd- en de voltijdvariant. De student bepaalt zelf hoeveel begeleiding hij of zij nodig heeft en wanneer. In overweging nemend dat de opleiding (i) de informatievoorziening goed op orde heeft en (ii) recent maatregelen heeft genomen om de studiebegeleiding te verbeteren, maar (iii) dat dit nog niet tot de beoogde resultaten heeft geleid, komt het auditpanel op standaard 8 voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg worden de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De hogeschool kent een afdeling Kwaliteitszorg, die op centraal en decentraal niveau de uitvoering van de kwaliteitszorgcyclus binnen NTI borgt. Instellingsbreed hanteert NTI standaard voor zijn planvorming een aantal funderende documenten, waaronder bijvoorbeeld zijn Jaarplan en het Opleidingsconcept (plan), met name het ISO-Handboek vormt de leidraad bij de (correcte, procesmatige) uitvoering (do), terwijl de geaggregeerde evaluatieresultaten (check) met zowel kwalitatieve (gesprekspanels) als kwantitatieve gegevens (NSE) en het Jaarverslag Kwaliteitszorg Hogeschool NTI de input vormen voor de verbeterplannen van de opleidingen (act). NTI heeft deze kwaliteitszorgcyclus beschreven en daarin de verantwoordelijkheden toegedeeld. Uit de verschillende documenten die tijdens de audit ter inzage lagen en de gevoerde auditgesprekken, blijkt dat NTI deze cyclus daadwerkelijk uitvoert. In verschillende standaarden in deze rapportage is onder meer beschreven welke maatregelen reeds getroffen zijn, welke resultaten al zijn bereikt en welke verbeteringen bij de HBO-Rechten nog aandacht behoeven.

In de evaluatie- en verbeterfase van de cyclus betrekken de opleidingen – en dus ook de opleiding HBO-Rechten – hun evaluatiegegevens uit verschillende bronnen. De opleiding stelt dat zij ter verbetering van kwaliteitszorg input krijgt van studenten, docenten, examencommissie, medewerkers, het beroepenveld en de alumni. In een overzicht expliciteert zij haar verbetercyclus als volgt:

Verbeterbron	Actoren	Frequentie
NSE-enquête	Studenten	Jaarlijks
Evaluatie Modules/Toetsen en Praktijkbijeenkomsten	Studenten	Na iedere module/toets of bijeenkomst
Klachtenmanagementsysteem	Studenten	(vanaf 2013) structureel
Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)	Medewerkers	Tweejaarlijks
Docenttevredenheidsonderzoek (DTO)	Docenten	Jaarlijks
Alumni onderzoek	Alumni	1 jaar na afstuderen
Kernteam / Opleidingsmanagement	Opleidingsmanagement	Continue
Examencommissievergadering	Leden examencommissie	8 x per jaar
Curriculumcommissievergadering	Leden curriculumcommissie	1 keer per jaar
Werkveldcommissievergadering	Leden Werkveldcommissie	2 keer per jaar. Bij actualisatie 3-4 keer per jaar

Tot 2016 werd voor de opleiding HBO-Rechten voornamelijk gefocust op borging van kwaliteit door middel van het opstellen en uitvoeren een verbeterplan met actiepunten verkregen uit evaluaties en klachten. Vanaf september 2017 werkt opleidingscoördinator met een jaarplan voor de opleiding, waarin zij voor het doorlopen van de jaarcyclus van de opleiding input verkrijgt van alle stakeholders. Dit leidt tot een breed gedragen borging van kwaliteit en waar nodig verbetering van de opleiding.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

In ogenschouw genomen dat (i) NTI beschikt over een kwaliteitszorgsysteem dat – waar nodig - op basis van vastgestelde indicatoren, stelselmatig input ophaalt voor de verbetering van opleidingen, (ii) het NTI-kwaliteitszorgsysteem op de opleiding HBO-Rechten wordt toegepast en vanuit alle betrokken partijen bruikbare verbeterinformatie oplevert, en (iii) de uitkomst van de evaluaties in generieke zin aandachtspunten oplevert op het gebied van klachtenafhandeling, komt het auditpanel op standaard 9 voor beide varianten tot het oordeel ‘voldoende’.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Toetssysteem

De uitgangspunten en opzet van het toetssysteem heeft NTI vastgelegd in het document *Toetsbeleid NTI 2015*. De toetsorganisatie is voor studenten inzichtelijk gemaakt in de *Onderwijs- en Examenregeling* en de wijze en de scope van de toetsing is in iedere *Modulewijzer* opgenomen. Een belangrijk kenmerk van het NTI-toetssysteem zijn de test centers. Studenten kunnen daar flexibel in het gehele land, op het moment dat het hen schikt, digitaal tentamens afleggen. Het toetsplan voor de opleiding HBO-Rechten is vastgelegd in de verschillende factsheets en toetsmatrijzen per module. De factsheet geeft de ontwikkelaar tevens richting bij het opstellen van de toets. Sinds 2015 zijn de instructies en formats voor ontwikkelaars van modules, die zij dienen te gebruiken voor de formulering van leerdoelen en het opstellen van beoordelingscriteria bij de toetsing, sterk verbeterd. In verschillende trainingen oefenen begeleiders en beoordelaars met het hanteren van deze instructies en formats. Hiermee investeert NTI in de kwaliteit van de docenten, het lesmateriaal en de feedback.

De leerdoelen van de opleiding HBO-Rechten vormen tevens de toetsitems. Bij iedere nieuw ontwikkelde module stelt de examencommissie de toetsdoelen evenals een daarbij passende toetsvorm vast. Alle modules toetst NTI afzonderlijk, waarbij de toetsen voor de deeltijd en de voltijd gelijk zijn. Met de introductie van het opleidingsconcept 2.0 (zie standaard 4 – Vormgeving programma) zijn de toetsvormen aangepast. Naast tentamens en papers maakt de student jaarlijks drie integratieve portfolio-opdrachten waarin studenten de link met de beroepspraktijk en ook de link tussen de verschillende modules leggen. Dit zal volgens het auditpanel voor studenten in positieve zin bijdragen aan de samenhang van het onderwijs. De portfolio-opdrachten die tijdens de audit ter inzage lagen, waren juridisch-klassiek van aard. Wellicht zou de opleiding de invulling van deze portfolio-opdrachten nog eens kunnen herijken met de vraag of het mogelijk is deze nog meer toe te spitsen op het werkzaamheden waar een hbo-jurist uiteindelijk in de praktijk mee te maken krijgt. Los daarvan, vond het auditpanel het niveau en de inhoud van deze portfolio-opdrachten toereikend. De portfolio's kan NTI nog beter uitnutten als het gaat om de communicatie en met name dan gericht op de juridische praktijk (zie ook hieronder). De begeleiders kunnen in deze verdieping een belangrijke rol spelen. De studenten die het auditpanel sprak, vinden de feedback die zij van beoordelaars ontvangen op hun papers en portfolio-opdrachten zinvol.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditpanel naast de portfolio's toetsen bekeken van diverse positiefrechtelijke vakken en Legal English. De vakken werden goed getoetst, vooral traditioneel op kennisverwerving gericht. De inhoud en het niveau van de toetsen zijn redelijk en sluiten aan bij de leerdoelen en de toetsmatrijzen. Het auditpanel stelt wel vast dat de toetsvormen met name schriftelijk van aard zijn. Zo toetst de opleiding de modules *Juridische Gespreksvoering* en *Mediation* via een paper, terwijl een video-assessment wellicht een betere toetsvorm zou kunnen zijn. Ruimte voor verbetering ziet het auditpanel met name in het toetsen van de juridische praktijkvaardigheden, waaronder de mondelinge communicatieve vaardigheden. Zeker, omdat deze vaardigheden belangrijk zijn voor een hbo-jurist, het (mondeling) helder en begrijpelijk kunnen adviseren, onderhandelen en bemiddelen onderdeel uitmaakt van de eindkwalificaties en de opleiding zich op het thema *Communicatie* wil profileren. De opleiding gaf in de auditgesprekken aan dat de docenten tijdens de verplichte contactmomenten bij de deeltijd en de voltijd zicht krijgen op de ontwikkeling van de juridische praktijkvaardigheden van de student.

Studenten volgen bijvoorbeeld een praktijktraining *Mondelinge communicatie & gespreksvoering*. Het zichtbaar maken van deze ontwikkeling in de toetsing en de beoordeling is volgens het auditpanel nog een verbeterpunt.

Wel kan NTI volgens het auditpanel en de studenten de mogelijkheden verkennen om tentamens op meerdere locaties en/of digitaal in te zien. Op dit moment is inzage van tentamens – onder meer vanwege de vertrouwelijkheid en het beperken van de risico's omtrent fraude – alleen mogelijk in Leiden. Bovendien geven studenten aan dat indien zij gezakt zijn, zij graag (delen van) het leerpad opnieuw willen doorlopen. Zij zouden graag een 'leeg' leerpad zien, zodat ze hun voortgang kunnen monitoren. Daar staat echter tegenover dat ze alle lesstof binnen het leerpad reeds hebben gevolgd. Het oefenen met andere leerstof zou in dat kader eerder raadzaam zijn. Hier dient de opleiding nog een oplossing voor te vinden, zo vindt het auditpanel.

Examencommissie

NTI heeft hogeschoolbreed één examencommissie ingesteld die de kwaliteit en het eindniveau van de tentaminering en examinering van alle opleidingen dient te borgen. De examencommissie bestaat uit vijf leden, waaronder de voorzitter. Per domein heeft een vertegenwoordiger zitting in de examencommissie. Daarnaast heeft een relevante afgevaardigde uit het werkveld, als een extern gecommiteerde, zitting in de examencommissie. Bovendien wordt de examencommissie ondersteund door een ambtelijk secretaris. De examencommissie heeft een sleutelpositie in het toetssysteem en de borging van het gerealiseerde niveau van de opleiding, zo constateert het auditpanel. NTI hanteert voor al haar bachelor- en Associate degree-opleidingen eenzelfde examenregeling. Daarin staan de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, alsook de werkwijze van de commissie verwoord. Het auditpanel heeft vastgesteld dat de examencommissie zich in de praktijk bezighoudt met de taken die de wetgever haar opdraagt. De examencommissie benoemt examinatoren.

Sinds april 2017 heeft NTI een toetscommissie ingesteld. De toetscommissie zal zesmaal per jaar bijeen komen en heeft onder leiding van de examencommissie met name de taak om de kwaliteit van het toetsen en beoordelen te monitoren. De toetscommissie heeft inmiddels een ontwikkelingsagenda opgesteld. Zij is bijvoorbeeld voornemens om de procedures verder in te richten en jaarlijks steekproeven uit te voeren naar de kwaliteit van de toetsing en van de toetsmatrijzen. Het auditpanel is positief over de ontwikkeling dat de examencommissie zorg zal dragen voor de beleidsmatige aspecten van het toetsen en beoordelen evenals de overall kwaliteitsborging van het toetssysteem en dat de toetscommissie zich focust op de kwaliteit van het toetsen en beoordelen per opleiding. De kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen is op deze wijze niet alleen op afstand (examencommissie), maar ook dichtbij de opleiding (toetscommissie) gepositioneerd.

Afstudeerfase

De belangrijkste maatstaf voor het aantonen van het bachelorniveau is de stage- en afstudeerperiode:

- In de stage moeten studenten door middel van beroepsopdrachten zelfstandig laten zien dat zij het eerder geleerde in het beroepenveld kunnen toepassen. Reflectie en onderzoeksvaardigheden zijn onderdelen van de (proces)beoordeling voor de stage. Uit het gesprek met de werkveldvertegenwoordigers en alumni blijkt dat NTI de kwaliteit van de stage(plek) zorgvuldig beoordeeld. Studenten moeten een plan indienen waarin zij motiveren waarom de functie het juiste niveau en de juiste complexiteit bevat om de beroepsproducten uit te kunnen voeren. NTI beoordeelt daarnaast of de juiste begeleiding op de stageplek mogelijk is en daarnaast komt NTI meerdere malen langs gedurende de stageperiode.

- Het afstuderen is individueel en bestaat uit een plan van aanpak, scriptie en eindgesprek. De student laat via de scriptie (30 EC) die hij uitvoert voor een opdrachtgever in de praktijk, zien daadwerkelijk op bachelorniveau competent te zijn binnen het werkveld Rechten. Studenten die het auditpanel sprak, waarderen de kwaliteit van de scriptiebegeleiders. Zij hebben ook aandacht voor de voortgang.

De rollen van begeleider (scriptieadviseur) en beoordelaar zijn in het afstudeertraject strikt gescheiden. Op het moment dat de scriptie volgens de scriptieadviseur verdedigbaar is, beoordelen een eerste en tweede beoordelaar de scriptie (vierogen-principe). Het afstudeerproces is in de afgelopen jaren geoptimaliseerd, zo constateert ook het auditpanel. Zo zijn beoordelingsformulieren aangepast, scriptie-eisen aangescherpt en is de begeleiding geïntensiveerd.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel komt bij deze standaard voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'. De mechanismen die NTI inzet, zorgen voor een efficiënte en effectieve wijze van kwaliteitsborging van het toetsen en beoordelen. Het toetssysteem is voor studenten inzichtelijk. Het auditpanel is positief over het niveau en de inhoud van de toetsing en de beoordeling. De examen- en de onlangs ingestelde toetscommissie geven in toenemende mate invulling aan hun kwaliteitsborgende rol en nemen daarbij in toenemende mate een proactieve houding aan.

Een belangrijk verbeterpunt vindt het auditpanel het aanbrengen van meer variatie zowel qua vorm als qua inhoud in de toetsvormen, waaronder het toetsen van juridische praktijkvaardigheden, en de verdere verdieping van de portfolio's. Zeker, omdat deze vaardigheden onderdeel uitmaken van de eindkwalificaties en NTI een inhoudelijk accent wil leggen op het thema *Communicatie*. Overigens vraagt de inzage van toetsen op meerdere locaties ook om aandacht van NTI.

4.7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Gerealiseerd eindniveau

Oordeel opleiding

De werkveldcommissie bekijkt de scripties in relatie tot het werkveld en het domein van de hbo-jurist, de examencommissie reviewt op eindniveau van de opleiding. Deze commissies zijn tevreden over het niveau van de eindwerken en zij vinden de resultaten bruikbaar voor de praktijk. In het najaar van 2017 zal aanvullend hierop ook de curriculumcommissie een oordeel geven over het niveau van de scripties (op basis van een steekproef).

Oordeel auditpanel

Voor aanvang van het locatiebezoek ontving het auditpanel van de opleiding een lijst met de afstudeerdossiers van de afgelopen twee jaar. Daaruit nam het auditpanel een gestratificeerde steekproef van vijftien eindwerken met een variatie in het eindcijfer (zie Bijlage III - Lijst geraadpleegde documenten). De selectie betrof vier eindwerken van de deeltijd- en elf eindwerken van de voltijdvariant¹¹. Het auditpanel vond de eindwerken praktisch van aard en de resultaten van het praktijkgerichte onderzoek zijn bruikbaar voor de praktijk. Het auditpanel trof één eindwerk dat het van academisch niveau vond. De feedback op de beoordelingsformulieren is transparant en sluit goed aan bij de bevindingen van het auditpanel. Ook de cijfers die de examinatoren gaven, sluiten aan bij de feedback.

Het niveau van de vakinhoud en van de onderzoeksmethodologie vindt het auditpanel aan de maat. Het auditpanel zou de opleiding (en de studenten) wel willen uitdagen om een hoger eindniveau na te streven. Het gros van de studenten levert een eindwerk af rond het cijfer zes(+). Dit is op zich niet verkeerd, maar met de kwaliteit van de docenten en de (relevante praktijk)ervaring van de studenten acht het auditpanel een hoger eindniveau mogelijk. Ook NTI heeft de ambitie de lat voor haar studenten hoger te leggen. Docenten zouden studenten bijvoorbeeld kunnen stimuleren om meer creativiteit in de eindwerken aan te brengen. Een ander verbeterpunt is het schrijfniveau. Daarmee doelt het auditpanel op de argumentatie ofwel de wijze waarop de studenten hun keuzes, bevindingen, conclusies en aanbevelingen onderbouwen.

Functioneren praktijk

De huidige studentenpopulatie en alumni van Hogeschool NTI zijn met name werkzaam bij de overheid, maar ook in het bedrijfsleven en de dienstverlenende sector. Functies die met regelmaat terugkomen zijn (administratief) juridisch medewerker, assistent bewindvoerder of paralegal. Verschillende gesprekspartners bevestigen dit tijdens de audit. Na afronding van de opleiding komen de meeste studenten terecht in juridische functies. De alumni die het auditpanel sprak, vinden dat de opleiding hen goed voorbereidt op het beroep. Studenten beoordelen de opleiding tijdens het auditgesprek met gemiddeld een 7,5 op een tienpuntsschaal.

De werkveldcommissie geeft aan dat de hbo-jurist ten opzichte van de wo-jurist over meer methodische en praktische vaardigheden beschikt. De hbo-jurist ziet bovendien meer samenhang tussen de verschillende rechtenvakken.

¹¹ Dit betreffen studenten die zijn ingestroomd onder het Experiment Open Bestel (zie Inleiding).

Tijdens het gesprek vertelden de werkveldvertegenwoordigers dat zij in hun eigen praktijk merken dat hbo-juristen en wo-juristen elkaar inspireren. Voor beide type professionals is ruimte op de arbeidsmarkt, ieder inzetbaar op zijn eigen expertise. Daarnaast zijn ze positief over de brede basis die de studenten meekrijgen tijdens de opleiding. Tijdens de portfolio-opdrachten, de stage en het afstuderen specialiseren studenten zich in zekere mate, maar de echte specialisatie vindt plaats na de opleiding, in de praktijk.

Het auditpanel ziet net als NTI kansen om sterker in te zetten op het alumnibeleid. Behalve een alumnionderzoek een jaar na het afstuderen, heeft NTI geen contact met haar alumni. Het auditpanel vindt dit een gemiste kans.

Weging en Oordeel

Oordeel voltijd: voldoende

Oordeel deeltijd: voldoende

Het auditpanel is positief over de kwaliteit van de eindwerken van de deeltijd en de voltijd. De studenten bereiken het niveau dat van een hbo-bachelorstudent verwacht mag worden. Het verschil dat het auditpanel constateerde qua cijfers/beoordeling van de eindwerken, weerspiegelde de bevindingen van de opleiding. Bovendien is het oordeel van de examinatoren op de beoordelingsformulieren navolgbaar. Het werkveld en de alumni uitten zich positief over het type jurist dat de opleiding opleidt. Alles afwegend komt het auditpanel bij deze standaard voor beide varianten tot het oordeel 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditpanel trof een brede, gedegen opleiding HBO-Rechten. De inhoud en vormgeving van het programma sluiten goed aan bij de behoeften en bij het type studenten in de voltijd- en in de deeltijdvariant. De opleiding biedt een consistent programma. De docenten brengen hun relevante praktijkervaring in en zijn goed gekwalificeerd. Het meest onder de indruk is het auditpanel van de vormgeving van de moderne digitale leeromgeving van de opleiding HBO-Rechten. Het biedt de studenten goede ondersteuning bij het studeren op afstand. Daarnaast is het niveau van het toetsen en beoordelen evenals het niveau van de eindwerken die het auditpanel heeft inzien, toereikend. De opleiding voldoet hiermee, zo concludeert het auditpanel, aan de basiskwaliteit en steekt daar op een aantal punten bovenuit.

De volgende punten verdienen volgens het auditpanel een plaats op de verbeteragenda van de opleiding (zie Hoofdstuk 6 – Aanbevelingen).

- Doorontwikkelen van het gekozen profiel en de verdere uitwerking van het thema *Digitalisering* binnen de opleiding
- Explicitering van de doelstelling rond Internationalisering en versteviging van de internationale oriëntatie in het programma.
- Het NTI-onderwijsconcept verder uitbouwen tot het 'sociaal-constructivisme 2.0'.
- Verdere verbetering van de studiebegeleiding door een meer proactieve ondersteuning.
- Het aanbrengen van meer variatie in de toetsvormen zowel qua vorm als qua inhoud die in ieder geval de ontwikkeling van de studenten ten aanzien van de juridische praktijkvaardigheden in beeld brengen (bijvoorbeeld door te werken aan de verdieping van de portfolio's).

Op grond van de beslisregels van de NVAO komt het auditpanel voor de deeltijdvariant tot het oordeel 'goed' voor de standaarden 2, 4, 6 en 7 en 'voldoende' voor de overige standaarden. Voor de voltijdvariant komt het auditpanel bij de standaarden 1 tot en met 11, behalve standaard 2, tot dezelfde oordelen als de deeltijdvariant. Alles overwegend komt het auditpanel voor de opleiding als geheel tot het overall oordeel 'voldoende'. Het adviseert de NVAO dan ook de opleiding te accrediteren voor een periode van zes jaar.

6. AANBEVELINGEN

Door ontwikkelen profiel

Het auditpanel adviseert NTI om het profilerings thema *Digitalisering* verder te ontwikkelen en ook een plaats te geven binnen de eindkwalificaties van de opleiding HBO-Rechten. Het ontwikkelen van een onderscheidend profiel ten opzichte van verwante opleidingen in Nederland is op dit thema goed mogelijk. Bovendien staat het volgens het auditpanel het blijven aanbieden van een brede opleiding HBO-Rechten niet in de weg. Indien NTI het thema ook zou kunnen verbinden aan het toetsen en beoordelen, dan ziet het auditpanel kansen om kennis te ontwikkelen die de opleiding weer kan benutten voor het eigen onderwijs. Daarnaast kan het auditpanel zich voorstellen dat NTI zich op termijn ook extern nadrukkelijker gaat profileren op het thema *Digitalisering*. Overigens zou de opleiding de kennis die voortkomt uit de eindwerken, ook breder kunnen delen.

Onderwijsconcept verder uitbouwen

Het auditpanel beveelt NTI aan haar onderwijsconcept verder uit te bouwen tot het 'sociaal-constructivisme 2.0' waarin samenwerkend leren op afstand wordt gefaciliteerd door verschillende tools in een moderne online leeromgeving in combinatie met praktijkbijeenkomsten. Dit vraagt een andere mindset van de docenten, maar ook van de studenten. Doorzettingsvermogen, zelfdiscipline en een helder doel zijn ingrediënten voor het succesvol doorlopen van de opleiding. Ook de praktijkervaring van docenten en studenten dragen daar in positieve zin aan bij.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Hogeschool NTI hbo-bacheloropleidingopleiding HBO-Rechten voltijd en deeltijd		
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel	
	Voltijd	Deeltijd
Beoogde eindkwalificaties		
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	V	V
Programma		
Standaard 2. Oriëntatie programma	V	G
Standaard 3. Inhoud programma	V	V
Standaard 4. Vormgeving programma	G	G
Standaard 5. Aansluiting programma	V	V
Personeel		
Standaard 6. Kwalificaties personeel	G	G
Voorzieningen		
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	G	G
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V	V
Kwaliteitszorg		
Standaard 9. Periodiek evalueren	V	V
Toetsing		
Standaard 10. Toetsing	V	V
Gerealiseerde eindkwalificaties		
Standaard 11. Eindkwalificaties	V	V
Algemeen eindoordeel		
	V	

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Uitgebreide Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding
HBO-Rechten – Hogeschool NTI, 18 mei 2017

Programma visitatie HBO Bachelor Rechten

Datum: 18 mei 2017

08.15 – 08.30 uur	Ontvangst panel
08.30 – 09.15 uur	Vooroverleg panel (besloten)
09.15 – 10.00 uur	Sessie 1 – Gesprek directie en management (incl. korte presentatie Hogeschool NTI en opleiding) Mw. mr. M. (Martine) Pieters, directeur Accreditatie & Kwaliteit Hoger Onderwijs Dhr. F. (Ferdie) van Straalen, manager Opleidingen Hogeschool NTI
10.00 – 10.45 uur	Sessie 2 – Toelichting online leeromgeving (a New Spring) en studiebegeleiding (incl. presentatie a New Spring) Dhr. A. (Arthur) Ravensbergen, MA MEd, opleidingscoördinator NTI Mw. B. (Britt) Schoenmakers, MA, mentor deeltijd Dhr. T. (Thijs) Nabben, mentor voltijd
10.45- 11.00 uur	Korte pauze panel (besloten)
11.00 – 11.45 uur	Sessie 3 – Gesprek opleidingsmanagement & kernteam Mw. mr. M. (Mariëlle) Leijstra Mw. S. (Sandra) Lam Dhr. mr. drs. A.W. (Adri) van der Linden Dhr. mr. B.S. (Bart) Bernard Mw. mr. C. (Cunie) van Houten Dhr. A.W. (Ad) de Groot LLB Mw. mr. S. (Sophie) Bosch Dhr. A. (Arthur) Ravensbergen, MA MEd, opleidingscoördinator NTI
11.45 – 12.45 uur	Werklunch panel (besloten)
12.45 – 13.15 uur	Open spreekuur en bestudering documenten ter inzage door panel
13.15 – 14.00 uur	Sessie 4 – Gesprek vertegenwoordiging werkveld en alumni Mw. mr. I. (Ilona) Wammes Mw. mr. J. (Jeannet) Bekhof Dhr. bc. P. (Paul) Lenssinck Mw. mr. Y. (Yvonne) van der Vlugt Dhr. mr. W. (Wouter) Pors Mw. L. (Liesbeth) Wonink Donkelaar LLB (Alumnus) Mw. S. (Sylvia) Oltmans LLB (Alumnus)
14.00 – 14.15 uur	Korte pauze panel (besloten)
14.15 – 15.00 uur	Sessie 5 – Gesprek examencommissie en borging Dhr. mr. J.G. (Jack) Vleut, voorzitter toetscommissie Mw. drs. B.M.W. (Bianca) Smeets, vice-voorzitter toetscommissie Dhr. drs. F.R. (Frans) de Swart smp, voorzitter examencommissie
15.00 – 15.15 uur	Korte pauze panel (besloten)
15.15 – 16.00 uur	Sessie 6 – Gesprek studenten Dhr. H. Schoonhoven Dhr. T. Klein Dhr. S. van Essen Dhr. P. van Kampen Mw. J. van der Pligt
16.00 – 16.15 uur	Korte pauze panel (besloten)
16.15 – 16.30 uur	Eventueel extra gesprek (opleidings)management
16.30 – 17.30 uur	Intern overleg panel (besloten)
17.30 – 17.45 uur	Terugkoppeling door panel naar management Mw. mr. M. (Martine) Pieters, directeur accreditatie & kwaliteit Hoger Onderwijs Dhr. F. (Ferdie) van Straalen, Manager Opleidingen Hogeschool NTI

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende (voltijd en deeltijd) opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde “Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs” van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de (voltijd/deeltijd) varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als ‘gesprekken tussen vakgenoten’.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp ‘onvoldoende’, ‘voldoende’, ‘goed’ of ‘excellent’ scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het ‘Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014’.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval ‘onvoldoende’ indien standaard 1, 10 of 11 als ‘onvoldoende’ beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen ‘goed’ zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en 5 standaarden als ‘goed’ worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen ‘excellent’ zijn indien tenminste alle standaarden minimaal ‘goed’ worden bevonden en 5 standaarden als ‘excellent’ worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie: Aanvraag OU HBO Bachelor Rechten, Hogeschool NTI
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht.
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - o eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - o naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar
- Jaarverslag examencommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (verslagen, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.

Het auditpanel heeft de volgende eindwerken bekeken ¹²:

Aantal	Studentnummer	Variant*
1	1001654*	Voltijd
2	1001491*	Voltijd
3	1001643*	Voltijd
4	971931241*	Deeltijd
5	800286842*	Deeltijd
6	971901346*	Deeltijd
7	1000428	Voltijd
8	1000191	Voltijd
9	1002369	Voltijd
10	1002545	Voltijd
11	1000584	Voltijd
12	1001259	Voltijd
13	1000033	Voltijd
14	1002356	Voltijd
15	800466854	Deeltijd

- * Dit betreffen eindwerken van studenten die langer dan twee jaar geleden zijn afgestudeerd. Bij het bekijken van de eindwerken heeft het auditpanel zich met name geconcentreerd op de meer recentere eindwerken.

¹² Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	HBO-Rechten 4
----------------------	---------------

Samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemd cluster zijn ingezet.

Naam	Rol	Expertise						Deelname bij		
		Vakinhoud	Internationaal	Onderwijs en toetsing	Werkveld	visitatie- / audit	Studentzaken	Hogeschool NTI	LOI Hogeschool	Hogeschool NCOI
W.L.M. Blomen	Voorzitter			x		x		x	x	x
mr. dr. H.J.L.M. van de Luytgaarden	Lid	x	x	x	x	x		x	x	x
prof. dr. R.C.H. van Otterlo	Lid	x		x	x	x		x	x	x
W. Heemskerk	Studentlid						x		x	
N. van Wetten	Studentlid						x	x		x
I.M. Gies Broesterhuizen	Secretaris					x		x	x	x
A. Looijensteen	Secretaris i.o.					x		x	x	

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam	Korte functiebeschrijvingen
W.L.M. Blomen	De heer Blomen is directeur van Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs.
mr. dr. H.J.L.M. van de Luytgaarden	De heer Van de Luytgaarden is verbonden aan de Hogeschool Zuyd als lector Recht in Europa. Als adviseur en manager ad interim heeft hij daarnaast op vele terreinen van de samenleving gewerkt (o.a. overheidsinstellingen en not-for-profit organisaties).
prof. dr. R.C.H. van Otterlo	De heer Van Otterlo is Manager of the Dutch LAW-School at the University of Applied Sciences The Hague (Haagse Hogeschool). He is also Professor of Organisation of Legal Services at the Faculty of Law of the University of Amsterdam.
N. van Wetten	De heer Van Wetten is deeltijdstudent bij de hbo-bacheloropleiding HBO-Rechten van de Haagse Hogeschool

I.M. Gies Broesterhuizen	Mevrouw Gies Broesterhuizen is NVAO-gecertificeerd secretaris sinds 2010.
A. Looijensteen	Mevrouw Looijensteen is secretaris in opleiding en was als toehoorder bij de audit aanwezig.

Op 26 juni 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de bacheloropleiding HBO-Rechten van Hogeschool NTI, onder het nummer 005760.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeeon.nl

I www.hobeeon.nl